

Проскуракова В., студ.,
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко

**ВОСПРОИЗВЕДЕНИЕ ФРАНЦУЗЬКИХ УКАЗАТЕЛЬНЫХ
ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ И МЕСТОИМЕНИЙ В ПЕРЕВОДЕ
(на примере "Бекассовых сказок" Ги де Мопассана и романа
"Жерминаль" Эмиля Золя)**

На материале "Бекассовых сказок" Ги де Мопассана и романа "Жерминаль" Эмиля Золя были показаны тенденции употребления и воспроизведения указательных местоимений и прилагательных, а также исследованы особенности их перевода, обусловленные изменением художественной образности и контекстом.

Ключевые слова: указательные местоимения, указательные прилагательные, дейктическое употребление детерминативов, анафорическое употребление детерминативов, ZG (Zola – Germinal), MB (Maupassant – Contes de la Bécasse).

Proskuriakova V., student
Taras Shevchenko National University of Kyiv

**The reproduction of the demonstrative adjectives and pronouns
in translation based on the "Comptes de la Bécasse" by Guy de
Maupassant and "Germinal" by Emile Zola)**

On the example of the "Comptes de la Bécasse" by Guy de Maupassant and "Germinal" by Emile Zola the tendencies of the usage and reproduction of the demonstrative pronouns and adjectives were revealed. The peculiarities of their translation are conditioned by the changing of figurativeness and by the context.

Keywords: demonstrative pronouns, demonstrative adjectives, deictic usage of the determinatives, anaphoric usage of the determinatives, ZG (Zola – Germinal), MB (Maupassant – Contes de la Bécasse).

УДК 82-84:008(410):81'38

Радкевич Ю., магістрант,
Институт філології КНУ імені Тараса Шевченка

**СТИЛІСТИЧНІ ТА АКСІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКИХ АФОРИЗМІВ І СЕНТЕНЦІЙ**

Статтю присвячено дослідженню особливостей функціонування сучасних англійських афоризмів і сентенцій. Залучення стилістичного

й аксіологічного аналізу дозволяє виявити специфіку соціальної сфокусованості проаналізованих одиниць.

***Ключові слова:** сучасні афоризми й сентенції, стилістичні й аксіологічні особливості, британська культура, британський текст.*

Актуальність дослідження сучасних афоризмів та сентенцій британської культури зумовлена особливою роллю англійської мови в сучасній міжкультурній комунікації. Оцінний компонент семантики виразів та сентенцій, який створює специфіку аксіологічної та стилістично забарвленої лексики й фразеології, надає неповторного характеру цілому шару афоризмів.

Інтенсивна розробка окремих аспектів стилістики та аксіології, численні праці загальнотеоретичного характеру стимулюють значний інтерес до цієї проблематики.

Поняття оцінки та аксіологічного аналізу сходяться до слова "цінності", що визначає особливості взаємодії людини й навколишнього світу. Об'єктивний світ членується мовцем з погляду його ціннісного характеру – добра й зла, користі й шкоди, істинності й хибності й т.д. Як вважає Ю.А. Фоміна: "Фундаментом поняття оцінки є філософська теорія цінностей, що робить оцінку універсальною категорією, а мовну ситуацію оцінки – типовою, потребуючою відбору й використання певних мовних засобів для вираження оцінного значення." [3].

Метою нашої статті є аналіз аксіологічних та стилістичних особливостей афоризмів та сентенцій британської культури на основі аналізу статусів у соціальних мережах, збірок афоризмів та сентенцій видатних діячів британської культури. **Об'єктом** аналізу стали автентичні афористичні вирази та сентенції у текста британської культури, **предметом дослідження** – їхні стилістичні та аксіологічні особливості.

Наукова новизна дослідження полягає в спробі виявити специфіку функціонування стилістично значущих структур у контексті британських автентичних текстів. На основі проведеного дослідження ми спробували описати особливості британського світосприйняття та цінності, виражені на рівні висловлювань. Також нами було здійснено аналіз стилістичних засобів вираження оцінки.

Протягом сторіч британська культура розвивалася як культура нації переможців. Треба відзначити, що статус елітної не втрачено і

в наші дні, оскільки жити в Британії та бути її громадянином мета та прагнення для багатьох людей з усього світу.

"Афоризм" походить від грецького "афорісмос" (короткий вислів). Відповідно до визначенням Зоряни Куньч, "афоризм – це короткий влучний вислів, що в стислій формі містить глибоку думку і є усталеним, крилатим" [Куньч 1997, 32]. За визначенням Longman Dictionary of Contemporary English, *aphorism* is a short phrase that contains a wise idea [Longman 2003,56].

Афоризми приваблюють можливістю стисло та яскраво висловити думку. Популярною і актуальною в сучасному суспільстві стала презентація своєї особистості та унаочнення ціннісних орієнтирів в мережі за допомогою афоризмів у соціальних мережах. Як правило, афоризми у функції статусу несуть у собі експресивну забарвленість та елементи оцінки. Таким чином людина виражає та презентує свою особистість .

За спрямованістю морально-повчального змісту афоризми поділяються на:

1) сентенції (Proverbs) (мають морально-повчальний зміст; часто це життєві повчання). Прикладом можуть бути такі вирази:

"She sees things – things that might happen, things that are coming. But it's very subjective. The future isn't set in stone. Things change"(**Stephenie Meyer**)[4].

"Things change. And friends leave. Life doesn't stop for anybody"(**Stephen Chbosky**)[5].

2) максими (Sayings) (у них у короткій формі висловлене певне моральне правило або етичний принцип).

"Turn your wounds into wisdom"(**Oprah Winfrey**)[6] .

"When people go to work, they shouldn't have to leave their hearts at home"(**Betty Bender**)[7].

3) парадокси (Quotations) (думки, що не збігаються з усталеними поглядами).

"To the well-organized mind death is but the next great adventure" (**J.K. Rowling, Harry Potter**) [8].

"I am Dead, but it's not so bad. I've learned to live with it" (**Isaac Marion**) [9].

"Men have two greatest fears: the first fear is the fear of being needed, and the second fear is the fear of not being needed" (**C. JoyBell C.**) [10].

В епоху постмодернізму великої популярності та розвитку в Британії набула так звана література та філософія абсурду, характерною аксіологічно-стилістичною ознакою якої є парадокс.

Так, у наступному виразі суперечливість оцінки виникає внаслідок вживання антонімів "без зацікавлення" (blankly) й "уважно, вдумливо" (carefully) у функції обставини способу дії

*"I looked **blankly** and **carefully** everywhere, seeing for a time no difference between any different things, inspecting methodically every corner of the same unchanging sameness" (Flann O'Brien) [11].*

Парадоксальність висловлення *"He left his flak suit and parachute there and crossed back past the water wagon to the intelligence tent to return his map case to Captain Black, who sat drowsing in his chair with his skinny long legs up on his desk and inquired with **indifferent curiosity** why Yossarian's plane had turned back"*(Joseph Heller) формується в результаті поєднання лексичних одиниць із протилежним значенням "байдужий" (indifferent) та "допитливість, зацікавленість" (curiosity) у відношеннях означення – означуване слово.

Одним з найпоширеніших прикладів образно-виразних засобів є порівняння, наприклад:

"A man falls in love just as he falls downstairs. It is an accident" [12].

У наведеному прикладі несподівано і нетипово асоціюються любов та нещасний випадок. Як правило, у інших культурах любов асоціюється з чимось світлим, прекрасним, принаймні позитивним. У цьому варіанті можливо простежити відомий у всьому світі британський гумор, цинічний та дещо несподіваний і парадоксальний.

Ще одним з поширених засобів вираження емоційної оцінки є метафора, наприклад, любов ототожнюється з вогнем.

"Love is a fire. But whether it is going to warm your heart or burn down your house, you can never tell"(Joan Crawford) [13].

Ідея наступної сентенції, яка також стосується теми кохання, імплікує кохання нерозділене.

*"In my dreams – you are mine, but in my life you are only a **dream**" [14].*

Гру слів унаочнює метафора *dream*, що імплікує недосяжність коханої людини для адресата. Цей приклад також унаочнює явище полісемії. Слово *dream* вжито у значеннях "мрії" та "сон".

У афоризмі *"My thoughts are stars I cannot fathom into constellations" (John Green) [15]* думки ототожнюються з зірками, а

під нездатністю зібрати їх у сузір'я, автор імплікує складність для себе структурувати свої ідеї.

У структурі афоризмів та сентенцій британського походження привертає увагу велика кількість метонімій. У метонімічному значенні зустрічаються слова, у яких має місце зв'язок між почуттями та органом, який його створює, між органом та людиною, до якої він належить. Приклад вживання метонімії можна розглянути у наступній сентенції:

*"Instead of **wiping away** your tears, **wipe away the people** who made you cry"*[16].

Цей афоризм вдало асоціює дію стирання з відмовою від спілкування з людьми, які спричиняють біль та вносять негатив у життя. Сльози імплікують нещастя, якого слід позбутися.

Взагалі, для британської культури актуальною була й залишається ідея пошуку позитиву в житті. Це підтверджується афоризмом з пісні Джона Ленона (Джон Ленон – один із засновників та учасник групи "The Beatles", популярний музикант ХХ століття) :

"Count your life by friends, not years

Count your life by smiles not tears"(John Lennon) [18].

У цьому виразі використано стилістичну фігуру анафору, повтор на початку синтагми. У наступному прикладі також використовується анафора. Цей стилістичний засіб допомагає створити ефект емоційного наростання, клімаксу.

*"Sometimes we need **to stop** analyzing the past, **stop** planning the future, **stop** figuring out precisely how we feel, **stop** deciding exactly what we want, and just see what happens"*(Carrie Bradshaw)[19].

У наступній сентенції використовується прийом антиклімакс:

*"The greater your **capacity to love**, the greater your **capacity to feel the pain**"(Jennifer Aniston) [20].*

Поширеним в афоризмах та сентенціях британського походження є використання антитези. Вираз ілюструє стриманість та прагматичність британського національного характеру.

*"You're **easy** on the eyes, **hard** on the heart"*(Terri Clark)[21].

Думка підтверджується і в наступних виразах:

*"Give me some **sunshine**, Give me some **rain**, Give me another chance I wanna grow up once again" [22].*

*"Some tourists think Amsterdam is **a city of sin**, but in truth it is **a city of freedom**. And in **freedom**, most people find **sin**"(John Green)[23].*

Поширеним стилістичним засобом з елементами оцінки є оксюморон, у якому поєднується протиставлення, парадоксальність, абсурд, гумор, притаманні британській культурі. Прикладом може бути такий вираз:

"It's no use trying to save those, who would rather not to be saved".

Виразність мовлення, його емоційність посилюється також за допомогою евфонічних, фонетико-стилістичних засобів: *рими, алітерації, асонансу*.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Проведене дослідження дає змогу зробити висновки, що у ракурсі аксіологічного аналізу для британців цікавими та актуальними є ідеї та ціннісні орієнтири філософії постмодернізму, а саме: абсурдність та марність життя, безпорадність людини в безмежному просторі зростаючої інформації, проблематика людських стосунків та плину часу.

Для британського художнього та афористичного тексту характерним є використання парадоксів, гри слів і каламбуру, антитез та повторів, паралельних конструкцій, асонансу, метафор, метонімії, оксюморону.

Серед сучасних афоризмів та сентенцій британського походження існує велика кількість виразів, які мають універсальне значення й адаптовані більшістю етнокультур. Таким чином, ці вирази збагатили світову культуру афористичної думки. Перспективним виглядає подальше вивчення афоризмів і сентенцій у семантичному та екстралінгвістичному контекстах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Куньч Зоряна. Риторичний словник / Зоряна Куньч. – К. : Рідна мова, 1997. – 341 с.
2. Longman Dictionary of Contemporary English. – Pearson Longman, 2003. – 1628 p.
3. Ю.А.Фомина. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.csu.ru/vch/098/149.pdf>.
4. Stephenie Meyer, *The Twilight Saga*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.goodreads.com/quotes/tag/future?page=2>
5. Stephen Chbosky, *The Perks of Being a Wallflower*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.goodreads.com/quotes/95756-things-change-and-friends-leave-life-doesn-t-stop-for-anybody>.
6. Oprah Winfrey. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.goodreads.com/quotes/tag/wisdom>.

7. Betty Bender quotes. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://thinkexist.com/quotation/when_people_go_to_work-they_shouldn-t_have_to/200268.html.

8. J.K. Rowling, *Harry Potter – Albus Dumbledore quotes*. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.searchquotes.com/quotation/To_the_well-organized_mind_death_is_but_the_next_great_adventure./37400/.

9. Isaac Marion, *Quotes*. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.goodreads.com/quotes/433590-i-am-dead-but-it-s-not-so-bad-i-ve-learned>.

10. С. JoyBell С., *Quotes*. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.goodreads.com/quotes/399618-men-have-two-greatest-fears-the-first-fear-is-the>.

11. Flann O'Brien, *Quotes*. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=philology&id=2479&start=3.

12. *Quotes*. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://fanparty.ru/fanclubs/fanfici-about-celebrities-and-your-stories/quotes/17490>.

13. Joan Crawford, *Quotes*. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.searchquotes.com/quotation/Love_is_a_fire_But_whether_it_is_going_to_warm_your_heart_or_burn_down_your_house%2C_you_can_never_te/289727/.

14. Цитаты и статусы на иностранных языках с переводом. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.zemlemer-67.ru/news/1537-2010-11-29-09-50-02>.

15. John Green, *Quotes*. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://forum.boyfriendtv.com/index.php?/topic/110-my-thoughts-are-stars-i-cannot-fathom-into-constellations/page_st_1400.

16. Nice Quotes. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.goodmorningwishes.com/2013/03/19/nice-quotes-instead-of-wiping-away/>.

17. Adlai Stevenson, *Famous Quotes and Famous Sayings*. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.basicquotations.com/index.php?quote=308>.

18. John Lennon, *Friendship Quotations*. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.funxite.com/get/misc-fun-stuff/famous-quotes/friendship-quotations/count-your-life-by.htm>.

19. Carrie Bradshaw, *Sex and the City*. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.monica-suma.com/2012/11/10/carrie-ed-away-on-the-sex-and-the-city-tour/>.

20. Jennifer Aniston, *Quotes*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.quotecollection.com/quote/the-greater-your-capacity-to-love/>.

21. Terri Clark, *Lyrics*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.native-english.ru/lyrics/terri_clark/terri-clark-you-re-easy-on-the-eyes-song-lyrics.

22. Lyrics, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.elyrics.net/read/0-9/3-idiots-lyrics/give-me-some-sunshine-lyrics.html>.

23. John Green, *The Fault in Our Stars*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.goodreads.com/quotes/487795-some-tourists-think-amsterdam-is-a-city-of-sin-but>.

Стаття надійшла до редакції 17.05.2013.

Радкевич Ю., магістрант,
Институт філології КНУ імені Тараса Шевченка

СТИЛИСТИЧЕСКИЕ И АКСИОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ СОВРЕМЕННЫХ АНГЛИЙСКИХ АФОРИЗМОВ И СЕНТЕНЦИЙ

Статья посвящена исследованию особенностей функционирования современных английских афоризмов и сентенций. Использование стилистического и аксиологического методов анализа позволяет определить специфику социальной сфокусированности проанализированных единиц.

Ключевые слова: *современные афоризмы и сентенции, стилистический и аксиологический анализ, британская культура, британский текст.*

Radkevych I., Master Student,
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Stylistic and axiological features of modern English aphorisms and sententiae

The article deals with the investigation of the functioning specific of modern English aphorisms and sententiae. The usage of stylistic and axiological methods of analysis helps to identify the specificity of a social loading of the analyzed units.

Key words: *modern aphorisms and sentences, stylistic and axiologic analysis, the British culture, British text.*